

D E
WANHÉBBELYKE
L I E F D E.
K L U C H T S P É L.



NIL.VOLENTIBUS.ARDUUM.

Te A M S T E R D A M,
By ALBERT MAGNUS, op de Nieuwendyk, in de
Atlas, by Dirk van Haffelts Steeg. 1 6 7 8.
Mét Privilègie.



C O P Y E

van de

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland ende Westvrielandt doen te vverren. Alsoo Ons vertoont is by eenige Liefhebbers van de Nederduytsche Tael en Poëzy, hoe dat sy al voor eeghe Iaren, na het voorbeeld van de Italiaenische en Franche Academien, t'Amsterdam opgerichte hadden, een Konstgenootschap onder de Prent en Sinspreuke van NIL VOLENTIBVS ARDVVM, vvaar ins dagelijks gearbeyt was, en noch vviert, tot voortsettinge van Onse Tael en Dichtkunst, gelijk ook al eenige vverckjens, nu en dan daar van in 't licht gekomen, en door den druk gemeen gemaakt vwaren; en dewijl van tijt tot tijt uytgegeven souden vworden grootere vverken, die by dat Konstgenootschap, sommige reets gemaakt, sommige noch onderhanden vwaren, vvaar toe het selve boven haar tyt en arbeyd, noch groote kosten tot den druk, en vvaar daar meer toe behoort, soude moeten doen, en vermits ook niet sonder groote reden gevreesd vviert, dar al het gene van eenigh belang vynde, by het selve Konstgenootschap uygegeven, soude vworden, ainsonts door andere soude mogen vverden naargedrukt, en sonder eenige opmerking, veel min naauvkeurigheydt der Spelling oft nettrigheydt der Tale, aan alle de vverck gemeen gemaakt, vvaar door het goede Insig tot opbouwing der Nederduytsche Tale, ende voortsettinge van de vvelsprekentheyt in de selve verhindert, en de lust om daar in voort te gaan aan het voorreijde Konstgenootschap soude benomen vworden; soo hadde sich het selve Konstgenootschap genootsaakt gevonden, om sich te keeren tot Ons, ootmoedelyk verloekende, dat her Ons gelieven mogre haar te begunstigen alle de vverken, die uit het selve Konstgenootschap in 't licht gebracht souden vworden, met Ons Octroy voor 25 jaren lang, en onder soodanige straffe tegen de gene, die de selve souden nadrukken, oft elders naargedrukt, in dese Onse Provincie voeren om te verkoopen, als het Ons soude gelieven goet vinden. SOO IS 't, dat Wy, de Saken en 't Verboek voorz. overgemerkt hebbende ende genygen vvesende ter bede van de Supplianten, uyts Onse rechte vvetenschap, Souveraine macht ende autoriteyt de selve Supplianten geconsenteert, geacordeert, en goetvvoert hebben, consenteren, accorderen, ende Octroyeren mits desen, dat sy gedurende den tyt van vyftien eerstkommende Iaren, de Werken by het voornoemde Konstgenootschap onder den Tijtul van NIL VOLENTIBVS ARDVVM gemaakt vverdende oft alrede zijnde, binnen den voornoemde Onsen Lande alleen sullen mogen. drukken, uygegeven ende verkoopen, verbiedende daarom allen ende penen iegelijken, de selve vverken na te drukken, ofte elders naargedrukt binnen Onsen Lande te brengen, uyts te geven ofte te verkoopen, op verbennte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkoffte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daarenboven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de calangt doen sal, een derde part voor den Armen der plaatsen daar het casus voorvallen sal, ende het resterende derde part voor de Supplianten. Allen in dien verstande, dat Wy de Supplianten, met desen Onsen

Oftroye alleen vvijsende gratificeren tot verhoedinge van hare schade, het nadrukken van de voorfz. Werken, daar door in geenigen deele staan, den Inhoude van dien te authoriseren ofte te advoueren, ende min het selve onder Onfse protectie ende befcherminge eenig meerder dit, aanfien ofte reputatie te geven; Nemaar den Supplianten in cas in iets onbehoorlyks foudé mogen influeren, alle het selve tot haren la fullen gehouden vvefen te verantvvorden, tot dien eynde vvel expreffé begerende, dat by aldien fy defen Onfen Oftroye voor de felve Wei fullen vviilen ftellen, daar van geene geabbrevierde ofte gecontrahementie fullen mogen maken; Nemaar gehouden fullen vvefen, het i Oftroy in 't geheel, en sonder eenige Omiffie daar voor te drukken, op ne van het effect van dien te verliefen. Ende ten eynde de Supplianten Onfen confente en Oftroye mogen genieten naar behooren, laften allen ende eenen iegelyken, dat fy de Supplianten van den inhoudt van fen doen lazen ende gedogen, rustelyk, vredelyk ende volkomentlyk nieten ende gebruyken, cesserende alle beler ende vvederfeggen ter c garie. Gedaan in den Hage onder Onfen grooten Zegele hier aen d hangen, den X V Maart, in 't Jaar onfes Heeren en Zaligmakers duy fet hondert feven en feventigh.

A. Br. d'ASPEREN,
1677.

Ter Ordonnantie van de Staten

HERBERT van BEAUMON
1677.

Het KONSTGENOOTSCHAP heeft het Récht van de venstaande PRIVILEGIE, aangaande De W A N H E B I L Y K E L I E F D E, vergund aan ALBERT MAGNI Bockverkooper tot Amfterdem.

In Amfterdam, den 1 December, 1678.

VERTOONERS.

JOOST, *Weduwnaar.*

GEERTRUIJ, *Weduw.*

HENDRIK, *zoon van Joost.*

LUCIA, *dóchter van Geertruij.*

ADRIAAN, *neef van Joost.*

AGNIET, *nicht van Geertruij.*

Het Tooneel is voor het huis van Geertruij

D E
W A N H É B B E I Y K E
L I E F D E.
K L U C H T S P É L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

J O O S T, H E N D R I K.

J O O S T.



K zég nóch ééns, 't zyn grillen al dat verliefd weezen.

H E N D R I K.

't Is waar Vader; maar jy waart ook verliefd voor dézen;

Want zonder dat hadje jou eigen' meid niet getrouwd,

Daarje my by gewonnen hebt.

J O O S T.

't Heeft me genoeg berouwd,

Daarom spiegelje aan my, en stel jou hart te vréden.

H E N D R I K.

Zo myn liefde niet gegronder was, dan hadje réden;

Maar de dóchter is myns gelyk, zy heeft veel goed;

Z'is schoon, zy mag me wel lijen; én ik heb moed,

Zoje de moeder ééns over 't huuwelyk aan wilt spreken,

Al de kwéstie wordt in een ommezien vergeleeken.

J O O S T.

Wat kwéstie is 'er, Héndrik?

A 3

H É N-

HENDRIK.

Geen andere, vader, als 't geld,
Daar scheidtze niet graag van, zo 't schynt, en dat stélt
De zaak alleenig uit. Want ziet, waar zouden we van leeven?
Ik heb geen styl van doen.

JOOST.

Maar hebj'ér al te verstaan gegeven,
Dat ik jou vyf én twintig duizend gulden meê geeven zou?

HENDRIK.

Ja, dat weet ze wél, vader; maar ik weet niet, wat de vrouw
Schorten mag; z'onthaaltme wél, én ze wil niet toelaaten,
Dat ik haar dochter heb; dóch dat ik by heur kom praaten,
Daar bidtze my altyd om, én dat mé't zulken geneegenheid,
Dat ik niet bedénken kan, hoe 't wérk geleegen leit.

JOOST.

't Vaders goed kanz 'er dóchter ommers niet onthouwen.

HENDRIK.

Zo is 't Vader; maar zo we anders niet hebben zouwen,
Zou 't sober omkomen; want haar man was eerst haar knécht,
Die ze daar na trouwde.

JOOST.

Is 't de waarheid, datje me zégt?

HENDRIK.

Ja Vader, en in 't huuwelyks kontrakt wierd beslooten
Geen goederen noch winst gemeen, én dat hy voor zyn ko-
ten

Maar vyf honderd pond in gebrógt had, niet meêr
Is nu haar Vaders goed.

JOOST.

Wél Héndrik, hebje geen eer

In je lyf? jy na de dóchter van een knécht te kyken,
Een kaale schóft, én licht een knoet, een poep, óf zyns ge-
lyken?

Dénkje niet omje yrinden, en jou kófstelyk geslacht?
En hebje geen schaamt, dat jy dat zo weinig acht?
Een kaalvinks dóchter! een kaalvinks dóchter! 'k stóp myn
ooren. Neen,

L I E F D E.

Nem, dat's óf, dat's óf, zwyg, zwyg; ik wil 'er niet na horen.

H E N D R I K.

Laat me tóch nóch een woord spreek.

J O O S T.

Wél nou, wél nou,

Wat wouje zeggen?

H E N D R I K.

Wat was tóch jou zalige vrouw?

J O O S T.

Dat was jou moeder.

H E N D R I K.

Met réden; maar van waar gekomen?

J O O S T.

Wat weet ik het, 'k heb 'er myn leeven niet na vernómen.

H E N D R I K.

Van Wéstfalen, Vader, zo heeft ze me dikwils zélf vertéld.

J O O S T.

Wat wouje daar meê zeggen?

H E N D R I K.

Hadze niet meê veel geld?

J O O S T.

Al haar goed was haar éigen.

H E N D R I K.

Maar hoe kwam jy bij,

Of mét haar te trouwen?

J O O S T.

Zy was vryster, en ik was vrijer.

H E N D R I K.

Dat is de vraag niet, maar was zy te vooren niet jou meid?

J O O S T.

Wél wat óf déze béngel, dénk ik, daar aan geleege leit?

H E N D R I K.

'k Wil zéggén, wy hebben malkander niet te verwyten,
Nóch ons gélacht hoog op te haalen, óf heel wég te smyten;

8 DE WANHEBBELYKE

Nóch haar dóchter , nóch jou zoon , nóch myn vaár , nóchi
haar moêr.

't Is loot om oud yzer , huij is karremelks broêr.

Men maakt hier zulken staat niet meêr van oude geflachten.

't Is waar , die der van óf komen , willen zich doen achten ,

Maar wanneer men het te deeg méet een bril beziét ,

Myn lieve Vader , 't is 'em dat eijereeten niet ,

Om zich wêderom met diergelyke stammen te paaren ,

O neen , maar 't is om met die kwinklag schatten te vergâ-
ren :

Want komt 'er een boerenrékel , én heeft hy goed ,

Of een dóchter van schoonsteen- óf stillevegers bloed ,

Zo de vaár maar goude kluiten nalaar , én dat méet hoopen ,

Zo kunnen zy zich gemakkelik in een tréffelik huis verkoo-
pen.

Vader , vader , 't géld is de leus hier te Amſterdam ,

Die dat heeft , verziertmen haast wapens , én een oude ſtam.

Als by ekſempel , haar Vaders naam was Hans Vlégel ;

Een goude vlégel op een azure veld , méet déze régel ,

'k Scheij 't koren van 't kaf , óf een diergelyke zin ,

Is ſtraks een goed wapen ; én zo raakt 'er de Edelman in.

J O O S T.

Maar jy zégt , dat haar de moeder niets van 't hare wil ſchén-
ken ?

H E N D R I K.

Als jy haar aanspreekt , Vader , zal zy zich wêl bedénken ;

Zy ſtaat licht op haar reputaſie , én begeert miſſchien

Een behoorlyk verzoek , én dat jy myn aan komt biên.

J O O S T.

Maar zo dat miſte , én wierd ik ook eens afgeſlagen.

H E N D R I K.

Dan was 't maar , als 't nu is.

J O O S T.

Ik myn reputaſie waagen

Aan een kaale knechts dóchter , én bot vangen , heel niet ;

'k Moêſt eerſt verzékerd weezen , dat 'et gaan zou. daarom
ziet , Dat

Dat j'et zo vérr' bréngt, dan zal ik me laten beweegen;
Anders zal 'er niet van vallen. En spreek me daar in niet
teegen.

H E N D R I K.

Ik heb 't zo vérr' gebragt, als ik het immer bréngen kan.

J O O S T.

Wél zo laat het 'er by steeken, én spreek 'er geen meer van.

H E N D R I K.

Aij, vader, gaat 'er tóch; kozyn Adriaan zal 'er ook weezen,
Met zyn vryster heurluij nicht, om haar daar toe te beleezen,
Zy hebben 't my beloofd. Aij vader, doet 'er tóch 't utwe toe,
En heb médelyden met myn liefde.

J O O S T.

Hendrik, maak me 't hoofd niet moê,
'k Zég, dat ik myn rippetatie zo niet in gevaar wil stéllen.

H E N D R I K.

En jou zoons leeven wél? want het zal me zo kwéllen,
Dat ik nier langer begeer te leeven, zo ik af moet staan;
Maar ik zal daadlik in den oorlog tégen den Fransman gaan,
En een eerelyke dood zoeken, in plaats van een kwynend
leeven,

Want myn liefde, weet ik wél, zal my tóch nooit begeeven.

J O O S T.

Ja wél, die liefde leit jou bégels altyd wél in 't hoofd,
Nóchtans is 't een krankzinnigheid, die jou de zinnen be-
rooft.

Dat jy je niet inbeeldde, dat je verliefd moest weezen,
Ie zoudt van geen liefde weeten, nóch veur geen liefde vree-
zen,

Maar wees verliefd, én blyf verliefd, zo 't zo weezen moet;
Dóch zie na een andere dóchter, én na méér good,

H E N D R I K.

Och, z' is te schoon, haar oogen zouden 't wreedste hart ver-
leijen;

En daar is goed genoeg, wou 'er de moeder maar van scheijen.
Haar schoonheid...

A 5

J o o s t.

J O O S T.

Nou schoonheid, straks liefde; ja wél, ja wél!
 Iy jonge bégels bént zót, ik spring schier uit myn vél.
 Nou 'k moet dat schoontje eens zien, én ik ga de moêr spreek-

ken.

Maar Héndrik jy zélt me daar na 't hoofd niet meêr breeken,
 Zo ik van de lavuit kryg; dat gaat 'er zo na toe;
 Hoor je wél, Héndrik, maak me daar na 't hoofd niet moê
 Mét al dat liefde én schoonheid, en al zulke zótte grillen,
 Want jy zult daar na willen moeten, dat ik zal willen.
 Versta je dat?

H E N D R I K.

Ia vader, ik zal 't doen; en ik belof 't,
 Maar doe haar het verzoek tóch mét geen onbezadigd hoofd,
 En geef de moeder geen réden van u af te zétten.

J O O S T.

Ia, dat belof ik je, 'k zal myn best doen, én op myn woorden
 létten.

Dat 's gang. kom jy hier over een halfuurt je weêrom,
 En wacht me hier dan zo lang, tót dat ik weêr uit den hui-
 ze kom.

H E N D R I K.

Aij vader, houd myn liefde tóch geduurig in de zinnen.

J O O S T.

Ia, 'k zal. dat liefde... liefde... dat schoonheid... dat be-
 minnen...

Die bégels! die lékkers! schoonheid... liefde... wat een
 dolligheid!

Nou 'k mag gaan klóppen, dewyl 't tóch zo geschapen leit.

II. T O O N E E L.

J O O S T, L U C I A.

J O O S T.

Goeden dag, dóchter, kan ik Juffrou Geertruij niet spreek-
 ken?

L U-

L I E F D E.

11

L U C I A.

Neen, moeder is niet in.

J O O S T.

„Héndrik heeft wél uitgekeken.

„Wat bruft me die jongen! Wat zeg je, is moeder niet in?

L U C I A.

Neen, maar zy zal straks weér t'huis zyn.

J O O S T.

Ia wél, na myn zin

Is 'er geen mooijer Engeltjen op de waereld geboren.

L U C I A.

Wat praat je by jou zélf, bèn je moeilik, dat je een verloo-
ren

Gang gedaan hebt? wacht maar een oogenblik, myn heer,
Zy kan niet uitblyven; binnen een kwartier is ze hier weér.

J O O S T.

Dat's een middeltje! dat's een montje! dat zyn oogen!

L U C I A.

Wat fchort 'er, myn heer?

J O O S T.

Och, die dat meisjen eens zou moogen!

Ia wél, was 't myn zoons liefste niet.

L U C I A.

Wat praat je by jou zélven al?

J O O S T.

Ik zég, dat ik wat by jou praten, én jou moeder wachten zal.

Héb jy geen kénis aan my?

L U C I A.

Neen, na myn béste weeten.

J O O S T.

Maar myn zoon die kén je wél?

L U C I A.

Hoe is die tóch geheeten?

J O O S T.

't Is Héndrik, die jou vryt, spélt hy me geen leugens op de
mouw.

L U-

12 DE WANHEBBELYKE

LUCIA.

'k Hadt niet gedacht , dat ik van daag 't geluk ontmoeten zou
Vaa zyn vaders byzyn, én blyf hem veel dank daar voor schul-
dig ,

Dat hy my die eer doet aandoen.

JOOST.

Hy is zeer onverdukdig

Om u te bezitten , én heeft my gebeden uit al zyn ziel,
Dat ik jou moeder eens aanspreken zou , óf 't haar geviel
Een eind van dit vrijen te maaken , én dat kwam ik 'er vraa-
gen.

LUCIA.

Dan is uw boodſchap al gedaan , én uw zoon afgeſlagen.

JOOST.

Hoe dat zo ?

LUCIA.

Ik zeg, indien 't aan myn moeder mogt ſtaan ,
Want zy heeft deze morgen zeer tégen my aangegaan ,
Hoog gezeid , én gezworen , zy zou me niet een ſpeld mee
geeven

Zo ik met Hendrik trouwen wou, ja zy zou 't haar leeven
Niet toelaaten, zo lang als zy het maar belétten kort ;
En ze gaf geen reden ter waereld, als haar wil ; 'k begon
Moeijelik te worden, én zei, dat uw zoon my zeer vereerde
Met zyn aanzoek, én vraagde, waarom zy 't niet begeerde ?
Maar zy gebod me kórt te zwygen, én zwoer met één,
Dat zy eer ſterven zou, als my met hem in 't huuwelik te zien
treên.

JOOST.

Maar behaagt hy jou wel ?

LUCIA.

Zou hy me niet behaagen ?

Seen braaver jongman, als hem, zag ik van al myn daagen.
Wou jy hem maar tien duizend pond mee geeven, myn heer,
Dat we met gemak leeven konden , geen geluk begeerde ik
meer ,

Als

Als dat ik zyn vrouw tégen óf méét moeders wil mogt raaken.
'k Bén d'eenigste dóchter, én moeder kan my geen basterd
maaken.

Maar zy kan nóch lang leeven, al is ze schier séventig jaaren
oud,

Want zy is 't leeven gewend. daarom, myn heer, zo gy woud,
Gy hébt jou zoon maar tien duizend pond meê ten huuwelik
te geeven

Voor hém, én voor my, dan kunnen we saamen leeven :
En 't goed van myn kant moet éndelik kómen, dat 's gewis,
Zo dat het kontant geld maar de eenige schórting is.
Met tien duizend pond heeft hy myn in behouden haven.

J O O S T.

Maar dat heet zich zélf by zyn leevendig lyf begraven,
Meest al zyn goed wég te geeven, zo lang men leeft.
Hy doet al veel, die vyf én twintig duizend gulden geeft,
En maar gemeene middelen heeft; want je moet weeten,
Ik heb geen goudmyn, al heet ik ryk, en wél gezeeten.
Alle kwae schulden afgerékend; en 't land, als 't nu geldt,
Zou 't styf honderd duizend haalen, en hy is al wél gestéld,
Die dat zuiver heeft.

L U C I A.

't Kan dan geen tien duizend pond weezen?

J O O S T.

Dat weet je wél béter.

L U C I A.

Ik ben dan ook niet te beleezen,
En ik verzoek u, zo wél, myn heer, als uw zoon, noit méér
Na my om te kyken, want het is schaadelik aan iemants eer,
Zo wél jongman, als juffrou, malkanderen op te houwen
Heele jaaren lang, zonder hoop van malkander te trouwen;
En myn geneegenheid tot hém is alreê al te groot.
Verschoon my dan, dat ik hem affla, 't geschiedt uit nood,

J O O S T.

Maar wist ik jou een vrijer méét een tonnetje op te speuren,
Zou jy 'em wél hebben willen?

L U C I A.

Dat kon lichtelik gebeuren,
Want nu moeder my aan uw zoon Héndrik niet geeven wil,
Zet zy my haar leeven niet besteeden; en dat wékt een gril
In myn zinnen, dat ik veelen kan, nóch verdraagen.

J O O S T.

Maar hy heeft wat jaaren, dat zou jou misschien mishaaen;
En dewyl ik hoor, dat jy vreest niet haast getrouwd te zyn,
Zou jou een jonge heldspringer bétér behaagen, als een ouwe
gryn.

L U C I A.

O neen, ik zoek alleen van moeders dwang verlost te weeten,
En hoe oud dat myn man ook was, hy hoefde niet te vreezen
Voor ontrouw, óf onéénigheid; want ik zie alleen
Op iemand, daar ik eerlyk mee leeven kan, en op aanders geen.

J O O S T.

Daar heb ik je te lieverom; maar mag ik je al vertrouwen?

L U C I A.

Ik bín gewénd té spreken, als ik 't meen, én myn woord te
houwen.

J O O S T.

Och! dorst ik... maar is 't farzoen, de liefste van myn zoon?

L U C I A.

Wat praat je weér by je zélf.

J O O S T.

La wél, wat is ze schoon!

L U C I A.

Wat révelje?

J O O S T.

Ik zég, 't zyn ongelooftelyke zaaken,
Dat zulk' een jong manúsch zich met een oud man zou ver-
maaken.

L U C I A.

Och, ik zou heel wél, indien hy geen parten over hem had.

J O O S T.

Geef me daar de hand op, zo je 't meent, én belóof me dat.

L u.

Maar uw zoon?

J O O S T.

Die heeft ommers geen hoop van jou te krygen.
Ik wil al myn goed niet wég geeven: én om hém te doen zwy-
gen

Weet ik raad, want hy heeft my beloofd óf te staan,
Als ik van de lavuit kreeg; en ik heb myn bést gedaan,
Als jy weet. Ook is hy geschikt, én wil hy 't niet weezen,
Ik zal 't hém maaken; want zeit hy wat, hy mag vreezen,
Ik zal hem dreigen te ontérven.

LUCIA.

Maar 't voegt niet; in der daad.

J O O S T.

Wat voegen, neem de ring maar; nou neem an, wat een
praar;

Is hy vryer, ik bèn weêruenaar; én het trouwen
Staet my zo vry, als hém: neem an maar, 't zalje niet rou-
wen;

Want de fom, die ik hém meê ten huwelijk had beloofd,
Zal ik jou tót een duwary maaken.

LUCIA.

Maar.:

J O O S T.

Ruft jou hoofd,
Zég ik nóch ééns. Ik zal jou ook zo fraaije juweelen koopen,
Dat jy van myn zoon, nóch niemand zo veel zoudt durven
hoopen.

Boven dat heb je me je woord gegeven; anderfins
Had ik me zo niet geopenbaard. Neem an, bénje kindsch?

LUCIA.

Geef dan, én neem de myne; maar ik doe 't, als gedwon-
gen.

J O O S T.

Dat dan bezéld méé een kusje. Liefste, je zult sprongen
Van me zien, die je niet vermoed had! 'k ga zo na de barbie.

Jy

Jy zult zien, wat een man dat ik nóch bèn, al lyk ik schier
Een béstevaâr. 'k Heb weinig meer als léstig jaaren,
En ik vind me zo vreemd gestéld. 'k Zalje dat wérkje wél
klaaren.

L U C I A.

Maar stéllen wy een wys op onze zaaken, om Héndrik
Te bevrédigen, én myn moeder te doen toestaan, dat ik
Jou vrouw met haar wil weezen mag.

J O O S T.

'k Zal dat wél maaken,
Want zy zal bly zyn jou zonder duimkruid kwyt te raaken.
Evenwél, om 't behoorlyk réspékt zal ik myn neef
Adriaan bidden, dat hy 't wérkje te kénnen geef,
En 't huuwelik verzoek.

L U C I A.

Neen, lieffte, 't zal béter weezen,
Dat Adriaan, door Agniet zyn vryster, moeder doe belcezen;
't Is onze Nicht, én die veel op 't hart van moeder vermag.

J O O S T.

Wysselyk geraden, 'k zal 't hém verzoeken van deezen dag;
En met één, dat hy Héndrik zoek te vréden te stéllen,
Om dat het een gedaane zaak is, én jy hém tóch vergeefs zou
kwéllen.

Nou een adieu kus, dat gaat 'er na toe, maar daar komt hy aan,
Stél jou gerust, én laat op my alle dingen maar staan.

I I L T O O N E E L.

A D R I A A N, J O O S T.

A D R I A A N.

WEl Kozyn, dat 's me zéker lief, dat Héndriks dingen
Zo wél staan, 'k wéd, de knécht zal van vrengd uit
zyn wél springen,
Om dat jy zyn vryster zo bemindt, dat jy ze kust.
Is zyn huuwelik klaar?

B

J o o s t.

L I E F D E.

15

L U C I A.

'k Moest hem ten minsten eerst zien.

J o o s t.

Wél, zie my eens in myn oogten.

L U C I A.

Wél wat is 't nu ?

J o o s t.

Hy lykt my op, end op.

L U C I A.

Zonder logen ?

J o o s t.

In der daad, én hy is van de zelve jaaren, als ik.

L U C I A.

't Is vry oud, maar dat hy me slechts één oogtenblik

In zulke zinnen aantrof, als nu, 'k zou hem 't jawoord geeven.

J o o s t.

Heb jy een ring by jou ?

L U C I A.

Ja toch, myn Heer, 'k ben myn leeven

Niet zonder ring, en 'k wénste wél, dat 'et myn trouwring
was.

J o o s t.

Zie daar, uit de maan van die vrijer, komt het jou te pas,
Bied ik je déze ring op trouw aan, en wil de jouwe ontfan-
gen.

L U C I A.

Neen, 'k moest de man eerst zien, 'k zal me zo niet verhan-
gen.

J o o s t.

Zie my aan; ik ben de man zélf.

L U C I A.

Gy, myn Heer, en meent gy 't al ?

J o o s t.

Ja, hou jy me je woord, 'k zweet, dat ik 't myne ook hou-
wen zal.

L u 3

J O O S T.

Ha, ha, ha!

A D R I A A N.

Zo vrolyk?

J o o s t.

Ziet me de lust

Niet ten oogen uit?

A D R I A A N.

Ja dóch, heb je 't mét Geertruij konnen stéllen?

Zal ze goed meê geeven?

J O O S T.

Neen, 'k moetje heel wat anders vertéllen.

Praat een uurtje mét me, 'k hebje noodig, kozyn Adriaan.

A D R I A A N.

'k Bén tót uw dienst. Maar 'k moet zo tót Geertruiden gaan,
 By haar nicht Agniet, myn vryfter, die hier moet weezen,
 Om jou zoons zaaken voort te zétten, én ik zou vreezen
 Die gelegenheid te verzuimen, want 'k moet mét haar
 Geertruij zien te perfwaderen, zo wordt het huuwlyk klaar.

J o o s t.

Geertruij is niet t'huis.

A D R I A A N.

Ja, zy kon daadlik komen.

J o o s t.

Gaan we maar een burgwallertjen om; onder de boomen
 Zal ik 't je zéggen. Houwen wy haar terwyl in 't oog,
 Of ze kwamen. Want dat je 't weet, daar is myn hoog
 Aangeleegen, myn zoon...

A D R I A A N.

Daar komt Agniet uit het straatje

Met Geertruij. Adieu Kozyn, 'k zie ze houwen een praatje,
 En ik zal 't zo allerbéft mét een slingerflag
 Te pas bréngen.

J o o s t.

Je moét doen, dat ik niet zéggen mag;

Ik moet jou eerst wat zéggen, anders zou je 't heel verknóllen.

'k Heb

'k Heb zulke vréemde tydingen, ó 't zal je zo bóllen!
 Je zoudt een verkeerde boodſchap gedaan hebben, in der daad.
 Ook mogt j' 'er ſteuren, want zy zyn vry drók in haar praar,
 En, na 't lykt, zullen zy zo haalt niet uitſcheijen.

A D R I A A N.

Wel al wat u belieft Kozyn, ik laat me van u leijen.

J O O S T.

Zy zyn ons ſchier op 't lyf. Kom Kozyn, déze weg in,
 Myn zoon Héndriks vryſter, én ik hebben in 't zin...

I V. . T O O N E E L.

A G N I E T, G E E R T R U I J.

A G N I E T.

WAarom wilt gy Héndrik dan belétten mét uw kindt te
 leeven,

Als gy geen goede rédenen daar van weet te geeven?

G E E R T R U I J.

Bén ik het gehouwen?

A G N I E T.

Neen, maar 't zou wel voegen, nicht.

G E E R T R U I J.

Zie, zy zel hém niet hebben, én 't bennen zaaken van gewicht,
 Die 't me belétten, én die ik kan, nóch mag, nóch wil zéggen.

A G N I E T.

Licht dat 'er oude kwéſtiejen tuſſchen Jooſt, én u léggen?

G E E R T R U I J.

Neen, Jooſt roert me niet.

A G N I E T.

Schort 'er dan an Hénderik?

G E E R T R U I J.

Ja daer ſchort 'er me, én die maakt me in 't hooft élken oogén-
 blik.

A G N I E T.

Heeft hy u belédigd?

G E E R T R U I J.

O neen, 't bennen hiel andere zaaken.

A G N I E T.

Hébbenz' 'em licht een kind t' huis gebrogt ?

G E E R T R U I J.

Wat zou myn dat raaken ?

A G N I E T.

Is hy ook érgens verloofd ?

G E E R T R U I J.

Niet dat ik weet.

A G N I E T.

Is 't een dronkerd ?

G E E R T R U I J.

Neen , ganſch niet.

A G N I E T.

Stinkt hy ſomers ook na zweet ?

Heeft hy ook een ſtinkenden aafem , of and're verholen kwaalen ?

G E E R T R U I J.

Hy ſtinken ! wat meugje tóch al uit jou harffens haalen ?

Wat ziekte , wat ſtinken , wat zweet ? zyn vél is ekleurd ,
 Zo koel , zo zacht , én van geur als een parzik ; 't is wél ebeurd ,
 Dat hy me ezoend hét ; maar 't is niet uit te ſpreken ,
 Zulken lucht als hy over hem hét.

A G N I E T.

Wat mag hem dan gebreeken ?

G E E R T R U I J.

Niet een zier gebreekt 'em ; hy is récht als een kaers , hy is lang ,

Marrellen ziet men in zyn oogen , karſen op zyn wang ,
 En pàrlen op zyn tanden , zyn haer mag men gelyken
 By gekruild gouddraed . Men zou géld an de knécht verkyken .

A G N I E T.

'k Mérk waar 't ſchort ; jy miſgunt hém jou dóchter tot bruid ,
 En bemint hém zelf .

G E E R T R U I J.

Wat héb ik ezeid ? maar 't is 'er uit .

'k Héb me daer lélik verklapt , ik beken 't ; maar zonder logen ,
 Ik

Ik was daar als heel buiten myn zélven op etoogen.
 't Is waar, ik bémín hém, én kén 't niet gebéteren ook;
 Hiele nachten waart hy veur myn oogen, als een spook.
 Dan dénk ik, dat hy myn hier vatten wil, én daer spreekén;
 En word ik wakker, dan zie 'k, héb ik lélik mis ekeeken.

A G N I E T.

Maar nicht, dénkje wél op 't geen je zégt, én 't geen je doet?
 Dénkje wél om jou ouderdoin?

G E E R T R U I J.

O ja, 'k héb nóch zo jongen bloed
 In myn lyf, als jy, of iemand.

A G N I E T.

Wél nicht, jy maaktme verwonderd.
 Jy verliefd, én hébt zo veul jaaren!

G E E R T R U I J.

Wél, nóch geen honderd.

A G N I E T.

Hoe veel minder?

G E E R T R U I J.

Vierendartig.

A G N I E T.

Ja, zo veel min?

Dat's zésnéftig. Maar hoe komt u die dolheid in 't zin?

G E E R T R U I J.

Dat weet ik niet, Agnietje. Maar hy lykt van lyf, én léden.
 Zo nae men man zaliger, die ook zo móoij, én besneeden.
 Van tronic was, dat Héndrik myn altyd an hém dénken doet.
 Want al was die maar een droogfcheerders knécht, én een
 knoet,

Hy hadt lichaams, én verstandts genog om een vrouw te
 behaagen.

A G N I E T.

Maar geloof jy, dat jou die malle liefde wél zal slaagen?

G E E R T R U I J.

Wél ja, toen ik myn man kreeg, was ik vyfénveertig jaar,
 En hy pas twintig, sint ben ik weinig veranderd.

A G N I E T.

Maar

Dat is nu twintig jaar geleeden, én daarenboven
Was die maar je knécht; jy moet van een rykmans zoon ge-
looven

Dat die andere gedachten heeft, én wat jongs begeert.

G E E R T R U I J.

Maar myn goed is sédert wél de hiele hélfte vermeerde.
Laet zien, myn Kapitaal, oferekend de kwae schulden,
Is nou wél ruim honderd én séftig duizend gulden.
Daar uit ken veur hém vallen, wanneer hy me trouwt,
En ik te sterven kom, ten naefsten by een Tonnegoud.
Want 'k zou hém 't huweliks kontrakt nae zyn zin laeten
maaken,

En in zulken geleegenheid valt 'er wél wat te taaken.

A G N I E T.

Ik hoor je aan mét een open' mond. Jy oude liê geloof,
Dat de jonge luij zyn, als jyluij; én dat haar 't hoofd
Niet hangt, als over schatten te zamelen, én te vergaaren;
Maar jy mist; laat hém liever métje dóchter paaren,
En geeft haar behoorlik goed meê, indienje hém wél bemint;
Want jy maakt kwade giffing, dat hy zo ontzind
Weezen zou, én een vrouw van zésénféftig jaaren trouwen.
Behalven dat moet jy jou reputasie in achting houwen.
Wat zouden de luiden niet zéggen, én al jou geflacht?
Hébt wat schaamt, én maak niet, dat élk een mét je lacht.

G E E R T R U I J.

Ze moogen lachchen, die willen, ik zal altyd wél belétten,
Dat hy myn dóchter niet krygt.

A G N I E T.

Zo zyt gy dan niet om te zétten?

G E E R T R U I J.

Neen nicht, al heel niet, 'tzy jy 't goed vindt, óf kwaed.

A G N I E T.

'k Zou je évenwél raaden...

G E E R -

Hoor nicht, loop heen mét jou raed,
Daer ze die van doen hebben, én daer ze die begeeren.
Bén ik niet oud genoeg, dénk ik ? óf zou ik van jou moeten
leeren,

Wat ik doen, óf laeten zel ? hoor nicht, ik hebje gezeid,
Hoe ik het gaeren had, waer 't me zit, én waer 't me leit.
Wil je me helpen, hiel wél; wil je niet, pasjénfje;
Maer wil je me tégenstaen, zo houdje vry uit myn prezénfje;
Anders bén je me wíllekom; zie, dat 's daer meê uit.
Daer komt jou vrijer an, jy waert ook gaeren de bruid,
En 't staet myn zo vry, als jou. Nou 'k mag van je scheijen,
Je weet, wat ik je gezeid heb, lég 'et over mét je beijen.

V. T O O N E E L.

A D R I A A N, A G N I E T.

A D R I A A N.

G Oeden dag, myn Engel, wat schort uw nicht, isze kwaad?
Me dunkt schier, datze u mét een boos hoofd verlaat.

A G N I E T.

O, 'k moetje zo wat zéggen!

A D R I A A N.

Maar laat my eerst eens spreken,
Je zult zo op hooren. Daar zal zulken bommel uitbreken.

A G N I E T.

Met myn niet minder, maar daar komt Héndrik gaan.
Hy komt wél te pas; 't gaat hém voor alle and'ren aan.

V I T O O N E E L.

H E N D R I K, A D R I A A N, A G N I E T.

H E N D R I K.

'k B En uw dienaar, Joffrouw Agniet. d'Uwe van gelyken
Kozyn Adriaan. Hoe sta je me beij zo aan te kyken?

24 D E W A N H E B B E L Y K E
Is 't aan, óf af?

A D R I A A N.
Slimmer, als af.

H E N D R I K.
Waarom? hoe dat?

A D R I A A N.
Jy hébt jou leeven geen wonderlyker tyding gehad?

A G N I E T.
De myne is ongeloovfelik.

A D R I A A N.
De myne buiten gedachten.

H E N D R I K.
Jy geeftme duizend doodsteeken. Aij, doet me tóch niet
wachten.

A G N I E T.
Wél jou liefstes moeder is op jou verliefd.

H E N D R I K.
Die Totebél

Op myn verliefst! wat komt my over? óch, 'k dócht het wél,
Dat 'er iets schuilen moest, dat ik niet kon begrypen.
O hémel, wat raad?

A D R I A A N.
Myn tyding zal je nóch wel anders nypen.

H E N D R I K.

Kan my grooter ramp overkomen, kozyn Adriaan?
Ik weet, dat ze me nu haar dóchter nooit toe zal staan.

A D R I A A N.
Al stond ze jou haar dóchter toe, 't zou je niet baaten.

H E N D R I K.
Ik verzoek niet meêr; wou ze me dat maar toelaaten,
Ze mogt me beminnen, zo lang ze wilde.

A D R I A A N.
Met één woordt,

Haar dóchter heeft zich verloofd.

H E N D R I K.
Zwyg Kozyn, óch, jy vermoordt,
Jy

L I E F D E.

25

Jy vermoordt me. Verloofd ! maar aan wie doch ? doet het me weeten.

Kén ik hém ?

A D R I A A N.

Ja, zo wél, als u zélf.

H E N D R I K.

Hoe is hy geheeten ?

A D R I A A N.

Jy noemt hém Vader.

H E N D R I K.

Myn Vader aan Lucia verloofd ?

Hémel, én hél, staat by.

A D R I A A N.

Sus, sus, Héndrik, stélje hoofd

Wat gerufter, jy zoudt dol worden ; en 't zyn zaaken

Die gedaan zyn, én die men dus niet anders kan maaken.

A G N I E T.

'k Weet nóch eenige raad.

H E N D R I K.

Wat raad ? z'is verloofd, zo je zégt,

En dat aan myn vader. Och, ik ongelukkige knecht !

Was 't myn vader niet, 'k zou hém hals, én beenen breeken.

A G N I E T.

'k Zég, dat ik eenige raad weet, maar laat me met vreên spreken.

H E N D R I K.

Och, hébje raad, zo geef ze me. 'k Val om vér, uit ontfélténis.

A G N I E T.

Jy moet weeten dat Geertruij zo op jou verslinderd is,

Als geen jong ménich weezen kan, ga jy haar vrijen.

H E N D R I K.

Is dat die goede raad ? héb ik niet genoeg aan dat ééne lijn

Van myn liefste te missen ? zou ik nóch met die heete teef,

Dat oude stinkende vél trouwen ?

A D R I A A N.

Neen, Héndrik neef,

Ik zie wél, wat myn Engel zéggen wil.

H E N D R I K.

Wat wilze zéggen?

A D R I A A N.

Zy hoopt daar door jou Vaders huuwelik t'ontléggen.

A G N I E T.

Zo is 't. Want men zal niet toelaaten, dat een vader 't kind
 Van zyn zoons vrouw trouwt; men is niet ontzind,
 Of dol in dit land, om dat te dulden: én veel minder
 Dat een moeder haar schoonzoons zoon trouwt. Wat hinder
 Is 'er te vreezen?

H E N D R I K.

Je hébt gelyk, 'k bedankje voor die raad.

Ik kan dat wél vatten. Maar Juffrouw Agniet, mag ik staat
 Maaken op jou woorden, is 't met Geertruij zo geleege
 Als jy me zégt, én zou ik haar haast daar toe kunnen bewee-
 gen?

A G N I E T.

In een oogenblik Héndrik, gaat 'er maar zo daadlyk by.

H E N D R I K.

Hoe, zo daadlyk op een sprong?

A G N I E T.

Ja, zég ik, én boodſchap vry

Uit myn naam, hoe dat zy der my zélf heeft om gebéden
 Jou daar van aan te ſpreken, én was 't mooglik t'overreeden.
 Wy zullen jou hier wachten. Loop, maakt 'et maar klaar,
 wél hoe?

Hoe ſtaje nu, 't is mét een ſnap beſchikt.

H E N D R I K.

Dat gaat 'er dan na toe.

V I I. T O O N E E L.

H E N D R I K , G E E R T R U I J.

H E N D R I K.

G Oeden dag, Juffrouw Geertruij.

G E E R T R U I J.

Goeden dag, Héndrik. Mynaären

Gaen open, als ik je zie. Komje niet in?

H E N D R I K.

'k Zouje garen

Een woordje spreken.

G E E R T R U I J.

Wilje niet after by jou vryfter gaen? zég.

H E N D R I K.

Wat vryfter?

G E E R T R U I J.

Lucytje, myn dóchter.

H E N D R I K.

Neen, die liefde is al wég;

'k Hébjé wat anders te zéggen. Lucytje is myn vryfter

Niet meer. Zy heeft zich aan een ander verloofd.

G E E R T R U I J.

't Is te byfter,

Zy haar verloofd! én buiten myn weeten! én niet aan jou!

H E N D R I K.

Neen, maar aan myn Vader.

G E E R T R U I J.

Wat doet zy wyffelyk! ik zou

Dat nooit op 'er vermoed hébben, zo wél te kiezen.

H E N D R I K.

Ik dacht, dat u die tyding uw geduld zou doen verliezen.

G E E R T R U I J.

Wél wat praar is dat? zy hét 'er zélf béter besteed

Als ik doen ken, zy zel daar warm zitten, lykje weet.

Jou

18 DE WANHEBBELYKE

Jou vader is ryk, én oud, én wys. Zulke voetstappen
Diende jy ook te volgen. Men mag praatén, én klappen,
Zo men wil, twee jongeluij dienen malkander niet,
Zo wat getémperd is beter. Myn lieve Héndrik, ziet,
Daarom had ik jou te lief, om aan myn dóchter te geeven.
Maar heeft jou jou Vader daar jou lés niet fraij veur eschree-
ven?

Dat jy ook nae een fraaije bejaarde huismoeder zócht,
Zou jy alzo kwaelyk doen?

HÉNDRIK.

Neen, 't was, daar ik om dócht,
En daarom kom ik éksprés uit om u te vrijén;
Want een jong lóshoofd lang op te passén, is een lijén,
Dat my al sedert anderhalf, óf twee jaaren verdriet.
Behalven dat heeft my zo daadelyk jou nicht Agniet
Vertrokken, dat ik in uw grafie stond, én zo ik 't waagde,
Dat ik 't jawoord krygen zou, door dien ik je behaagde.

GÉERTRUIJ.

Och ja, zo doeje; én nou te meêr, om datje wyffelyk
Naa een vrouw ziet, die bezadigd is, staatig, én ryk;
Daar je meê behouwen kent blyven, én een man met eeren.
En behalven dat alles, óch wist je 't karésseren,
Dat een bedaagde vrouw an een jong man doet, óch heer!
'k Ben verzékerd, jy wenschten op der aerde niet meêr.
Ook zulje alles hebben, watje maar wilt bedingen
In 't huuwelyks kontrakt; want jy zult 'er meê omspringen
Na jou lust, én zinnelykheid, daarom zie, wat je begeert.

HÉNDRIK.

Niet, als dat je déze ring neemt, én my d'uwe vereert,
Wél verstaande op trouw; én om 't kontrakt te doen be-
schryven

Zal ik dan voort gaan, en pas een ommezien uitblyven.

GÉERTRUIJ.

Daar is myn ring, geef me de jouwe nou, én een zóentje toe.

HÉNDRIK.

Neen, daar, neemze maar zonder die sirkomstantien.

G E E R -

Wél hoe,
Als men malkanderen trouw geeft, zoumen dan niet iens
kusfen?

H E N D R I K.

't Zal daer nae béter val hébben.

G E E R T R U I J.

Jy wilt zéggen tusschen
De witte lakens. Jy hébt gelyk ook.

H E N D R I K.

Nu luffrouw, 'k ga

't Kontrakt laten maaken.

G E E R T R U I J.

Zég ten minsten liefste.

H E N D R I K.

Ia, ja.

Liefste wil ik zéggen.

G E E R T R U I J.

Nou liefste, laet me róch niét wachten,
Of ik zou van opréchte ongeveinsde liefde versmachten.
Wat hangt me al vreugd boven 't hooft. Myn longen, én
iugewand

Luiken op, als een roos, én staen in lichte klare brand.
Wél Héndrik, ik gae dan in huis, én zel me zo wat opkwik-
'k Ben al mooijer, als ik lyk. (ken;

H E N D R I K.

Ik ga myn boodtschap beschiikken.

V I I I. T O O N E E L.

H E N D R I K, A D R I A A N.

H E N D R I K.

TOe is de deur. Kozyn, Kozyn, waar is luffrouw Ag-
niet?

A D R I A A N.

Door dienze uw vader ginder zag, was 't, dat ze me zo verliet,
Om

Om my by hem alleen te laten, of ik hem kost beleezen;
Doch zy heeft gezeid, dat zy hier daadlyk weêr zal weezen.
Maar Kozyn, hoe stajé met Geertruij?

HENDRIK.

Zie Kozyn, déze ring

Hébb ik op trouw van haar.

ADRIAAN.

Dat behaagt me zonderling.

Maar je vader is dichte by. Kom, je moet me verlaaten;
'k Zal zien, over wat boeg ik 't wénd', om hém te bepraaten.

HENDRIK.

Vaar wél dan, Kozyn, veur een oogenblik, want ik kom
Zo daadlyk weêr, of 't nood deê, én ga maar een straatjen om.

IX. T O O N E E L.

J O O S T, A D I A A N.

J O O S T.

G Oeden dag, Kozyn Adriaan.

ADRIAAN.

Wél, dus uitgestreeken,

Kozyn, jy bént heel verjongd.

J O O S T.

Zo doe ik, Kozyn. Eleweeken

Ik beloof myn allerlieffte zulken dageraad.

Maar zég me tóch, hoe dat 'et al met Héndrik staar?

Ik zie, hy verlaatje. Gaat hy hem licht voor zyn vader ver-
schuilen,

Om zyn kwaad hoofd niet te toonen, gaat hy daarom zo heen
pruilen?

't Is een groote wysheid van hem.

ADRIAAN.

Och Kozyn, zou Héndrik

Kwaat zyn, neen, gantsch niet, hy is wonderlyk wél in zyn

J O O S T.

(schik.

Is 't wél moogelyk! dat is me zéker lief te hooren.

O, 't is

O, 't is een vroom kind! nooit heeft hy me gezocht te ver-
stooren.

Ja geen vader op de waereld heeft zulk een geschikte zoon.

A D R I A A N.

Ik bekén het. Maar hy wénfchte wél, dat jy tot loon
Van zyn geschiktheid hém toe woud laten te trouwen
Die hy wilde; want hy is 'er door zyn woord aangehouwen.
Hy heeft zich zo straks verloofd, én bad me, dat ik 't je bid-
den zou.

En daarom ging hy wég.

J O O S T.

Verloofd! maar is 't ook een ryke vrouw?

A D R I A A N.

Zy heeft wél anderhalve tonnegouds.

J O O S T.

Wélk een wysheid
In een jonge bloem! ja wél, hy beschaamt myn oude grysheid.

A D R I A A N.

Maar 't is een wéduw mét een kind.

J O O S T.

Wat schaadt dat?

't Géld maakt 'et goed.

A D R I A A N.

Ook is ze al vry bejaard.

J O O S T.

Wat, wat,

Te meêr weet ze van huishouwen. Ik mérk de knespen.
Ik wist niet, waarom jy me by zyn liefstes moeder wou slee-
pen.
Hy wou licht aan, óf af weezen, om dat hy op dit verlooven
stond,

Na ik nu zie. Wél, wat doet hy alles op een goede grond!
'k Verblyme zulk een kind te hebben; want ik had geen vree-
zen,

Als dat hy d'eenige sporling in myn huuwelyk zou weezen:

Maar zo ik het wénfch, én begeer, valt alle dingen uit.

Zéker, 't is een vroom jongman. Maar wie is doch zyn bruid?

A D R I A A N.

A D R I A A N.

Uw bruids moeder.

J O O S T.

Die fielt, wat heeft hy daar begonnen ?

A D R I A A N.

’t Was straks zulk een vroom jongman.

J O O S T.

’k Hébme niet wél bezonnen,

Want wie zou denken, dat hy zulke dingen aanvangen zou ?

A D R I A A N.

Hy neemt een ékfémpel aan uw toekomende vrouw.

J O O S T.

Wat ékfémpel ? neem ik myn vaders toekomende moeder ?

Wat gelykenis is dat ? én bèn ik zyn vader niet ? jy bént
vroeder

Als jy praat, Kozyn.

A D R I A A N.

O ja, ’k weet wél, dat ’er ganfch niet pafst.

J O O S T.

Wél, dat dénk ik wél.

A D R I A A N.

Maar Kozyn, zie, ’t gaat meê vafst,

Dat het u niet pafst na uw zoons liefste te kyken.

Daarom zo ’t hém niet pafst, pafst het u ook niet van gelyken.

Dés zoud’ ik u raden van uw vryfter af te ftaan,

Dan was hy met goede rédenen van de zyne ook af te raân.

J O O S T.

Goê rédenen, óf kwâ rédenen, ’k zég, ik zal niet lijen,

Dat hy me dat affront doen, én myn liefstes moeder zou vryjen.

A D R I A A N.

Wat vryjen, Kozyn ? hy heeft ’er al trouwbelóften van.

J O O S T.

Heel wél, maar ’k moet zien, óf ik dat niet belétten kan.

A D R I A A N.

Zo jy ’t belétten kunt, zal hy u ook licht konnen belétten

Uw vryfter te trouwen.

J O O S T.

J o o s t.

Zo hy hém daar tégen wil zétten,
 Zal hy zyn légitime pórte maar hébben, Kozyn,
 Of pér denafie intervives (want het myn is het myn)
 Zal ik 't aan een kant maaken; én évenwél zal hy me niet
 weeren

Lufij te trouwen.

A D R I A A N.

Dan zal hy ook licht, tégen jou begeeren,
 Lufys moeder trouwen; én zy heeft wél zo veel goed,
 Dat, indien zy dan de zélve wég ingaat, als jy doet,
 Zo zal hy méér op u, als gy op hém, können winnen.
 Maar geloof me, bedaarje, én dénk mét bezadigde zinnen,
 Of 't niet béter waar, dat gy u alle beide raaden liet,
 En mét malkander ruilde.

J o o s t.

Kozyn, zie daar, dat doe ik niet,
 Al zou stad, en land, hól over ból, en 't onderst boven raaken.

A D R I A A N.

Zyt gy dan niet te raaden?

J o o s t.

Al te maal vergeeffche zaaken.

A D R I A A N.

Wél Kozyn, hoor dan toe mét wat minder ongeduld.
 Als men 't al zéggen zal, uw zoon heeft wél de minste schuld;
 Dat oude vél heeft hém die poppen in 't hoofd gesteecken,
 Want zy heeft hém lang bemind, én déze kans afgekeeken,
 Door dien dat haar dóchter zich aan u had ondertrouwd.
 Die oude donderhéks heeft u al déze verwarring gebrouwd.

J o o s t.

Kozyn, ik geloof wél, dat het waar is.

A D R I A A N.

Wél te weeten;
 Want uw zoon is immers niet krankzinnig, óf bezeeten;
 Zy heeft hém liefdekruid ingegeven, dat is gewis,
 Dat die jongman zo op dat verzoorde vél verflingerd is.

C

Daarom

Daarom zou ik 'er zo voort gaan overhaalen, én doorstryken,
Dat zy vreezen zou, én schrikken na jou zoon om te kyken.

J O O S T.

Dat had ik ook in 't zin; zy zal wél aftaan, als 't naauwt,
En ik haar zo aan boord lég.

A D R I A A N.

Wakker dan, eer uw yver verflaauwt.

X. T O O N E E L.

J O O S T, G E E R T R U I J.

G E E R T R U I J.

G Oeden dag, myn Heer, wat is jou vraagen?

J O O S T.

Myn vraagen,

Oude Tovenaarster, dat is, wat voor drommelsche laagen
Jy op myn zoon geleid hébt, dat hy krankzinnig, én mal
Geworden is?

G E E R T R U I J.

Wat zoon?

J O O S T.

Héndrik, die jou trouwen zal,

Zo ik 't niet belét; want hy moet dol, én krankzinnig we-
zen,

Dat hy hem van zo een stinkende karonje laat beleezen.

Kyk, hoez' 'er opgehérmeld heeft! dat 's een staaltje! dat 's
een beeld!

Foeij, schaamje, dat je zo de vroomme luij haar kinderen ont-
steelt.

G E E R T R U I J.

Zo ben jy dan Joost, de vader van Héndrik, myn vrijer?

Wél, jy hébtje méé niet leelyk toeëtakeld, als een snijer,

Of kwakzalver. Jy bent een fatzoentje, récht uit ezeid;

Al benje geschraapt, jy lykt 'er wél ien, om een fluksche meid,

Als myn dóchter, op te passen. Wie my niet uit durft schél-
den!

Kom jy noch veur myn oogen, én durf jy jou annélden?

Jy

Jy oude Suzannesboef hébt myn ienige dóchter verleid,
En verwyt myn, dat jou zoon myn vryt, wél dat's een
schoon bescheid!

X I. T O O N E E L.

L U C I A, J O O S T, G E E R T R U I J.

L U C I A.

HY heeft me niet verleid, ik heb hem begeerd, moet gy
weeten;
Daarom schéld myn bruijom niet, óf ik zou licht vergeeten,
Dat ik u dóchter bén; want dat hem raakt, gaat my meê aan,
En ik bén min een moeder, als een man, gehouden voor te
staan.

X I I. T O O N E E L.

H E N D R I K, J O O S T, G E E R T R U I J, L U C I A.

H E N D R I K.

WEl, zo bén ik ook gehouden myn vrouw voor te spreek-
ken.

J O O S T.

Hou den bek, bégel. Kyk, waar hem déze jongen in wil
steeken!

Dénk, dat jy myn zoon bénr.

H E N D R I K.

Dénk, dat jy de myne haast weezen zult.

L U C I A.

Maar dan zal ik uw moeder weezen.

G E E R T R U I J.

Wacht je myn geduld

Te térgen, kladdegat, óf ik zweer, ik zal je doen voelen
Mer déze vuisfen, dat ik jou moêr bin, én myn moet zo koelen
Dat je weeten zélt gekastyt te weezen, daerom houd je mond.

J O O S T.

Begin dat ééns, heere teef.

XIII. T O O N E E L.

ADRIAAN, AGNIET, JOOST, GEERTRUIJ,
LUCIA, HENDRIK.

ADRIAAN.

FOeij, schaamt u wat, malkander zo op de straat uit te luchten.

AGNIET.

't Geeft me wonder, dat 'er nóch geen volk vergaárt.

GEERTRUIJ.

Zulke kluchten

Récht me die onverstandige ouwe rammelaar uit.

Hy komt me veur myn deur uitfanfén. Is dat niet een fchavuit?

JOOST.

Verdien je 't niet, mét my myn eenige zoon te onthouwen?

HENDRIK.

Jy hébt ongelyk, ik zal haar uit myn eigen vrije wil trouwen.

JOOST.

Déze béngel valt myn altyd in myn woorden.

HENDRIK.

Wel hoe,

Wat beelt gy u in, dénk ik, komt my de eer zo wél niet toe

Als u, van eerft te fpreken? zal ik uw vader niet haast heeten?

JOOST.

Dat zal ik wél belétten; én buiten dat moet je weeten,

Al had jy myn vrouws moeder; én ik de dóchter van jou
vrouw,

Dar ik jou ouder bén, én 't eerft fpreken my paffen zou.

GEERTRUIJ.

Wel dan zou 't myn veur jou allegaár te zaamen paffen,

JOOST.

Maar ik ben een man.

GEER-

L I E F D E.

37

G E E R T R U I J.

Dit varken zullen wy jou ook wél wassen.

Waer zie jy myn liefste veur an? 'k wed hy zyn vaâr beschaamt

Van manheids halven: én dewyl het betaamt,
Dat de mannen 't woord voeren, zo laet ik hém voor myn spreken.

L U C I A.

Wel zo aan de jaaren van myn liefste iets mogt ontbreken,
De twintig jaaren, die ik oud bèn, voeg ik 'er dan by.

J O O S T.

Wel bedócht, die by myn séftig maakt tachtig.

L U C I A.

En jy

Hébt maar zésenséftig, dus schiet 'er éffen veertig over.

J O O S T.

Daar heeft myn liefste gelyk in.

H E N D R I K.

Zy kan haar niet gróver

Verzinnen, want zo zy haar jaaren by de uwe zét,
Zét ik myn vierentwintig by myn liefstems, dat 's négen bét
Als jy mét je beijen.

G E E R T R U I J.

Daar valt niet tégen te kediezen,

Dat 's uit, wy moeten eerst spreken. Bekénje 't te verliezen?

J O O S T.

Wel ja, ik bekén 't. Spreek eerst dan, wat is je wil?

A D R I A A N.

Met verlóf, vrinden, zwyg allebeij eerst een weinig stil,
En zét jou verschild aan ons, wy hoopen het by te léggen.

H E N D R I K.

Ik bèn 'er meê te vrêden.

J O O S T.

Ik hou my ook aan jou zéggen,

Kozyn Adriaan.

Hooft eens vrinden , ik zie in der eeuwigheid geen vree
 Tuffchen u lieden , indien één van déze huuwelyken
 Voortgang nam , want het fchynt van de réden te wyken ,
 Dat men u alle vier aan malkander trouwen zou ,
 En dat een zoon zyn vaders fchoonvader , óf een dóchter de
 vrouw

Van haar moeders fchoonvader zou zyn. 't Is tégen de wét-
 ten :

En om u de een tégen des anders huuwelyk te zétten ,
 Hebt gy allebeide éven groote réden. Dés zult gy zien ,
 Dat men u alle vier uw malle huuwelyken zal verbién.
 Te meér , om dat uw kinderen gelyk , als gedwongen
 Door uwe Wanhebbelyke liefde , die krullen , én fprongen
 In 't hoofd kreegen. En dus word gy aan al de waereld tót
 een fpot.

Behalven dat is 't by u-lieden vrinden gewéldig verbród ;
 Ik komze mét Agnietje daar zo daadelyk te fpreken.
 Wy vertélden haar uw toekomend huuwelyk. Hoe ze opkee-
 ken ,

Is niet uit te drukken ; zy fcholden zeer , én zwoeren met één ,
 Dat zy 't niet lyden zouden , én dreigden met uw twee ,
 Dat zy 'er zich in fteeken zouden , én de zaak zo betwiften ,
 Dat jy alle vier fteêkind raakte , daar ze gemakkelyk raad toe
 wiften ,

Zo zy zeiden ; maar ook , wie van u vieren af zou ftaan ,
 Die zouden ze hélpen , om tégen d'onwillige aan te gaan.
 Daaren verklaar gy , Héndrik , door dien gy eerft moet fpre-
 ken ,

Na Jooftneefs bekéntenis , wilt gy 't huuwelyk laaten fteeken?

Ja , liever , als van myn vrinden fteêkind gemaakt te zyn.

Dénk wat je zégt, liefste; kanje myn dat hértaleed, die pyn Andoen?

H E N D R I K.

'k Doe 't gedwongen.

A D R I A A N.

En jy, Lucykje?

L U C I A.

Ik van gelyken.

A D R I A A N.

En jy Jooft neef, wat zegt gy?

J O O S T.

Ik sta vreemd toe te kyken.

Maar zoudenze myn steekind maaken kunnen?

A D R I A A N.

Dat 's gewis.

J O O S T.

Wél Kozyn, dan sta ik ook óf, zo dat zo jou meening is.

A D R I A A N.

En jy, Juffrouw Geertruij.

G E E R T R U I J.

Moet ik niet wél, al woud ik niet willen?

Maar wat raed is 'er nou om die brand te koelen, én te stillen,
Die die échte opréchte liefde ontfteeken heeft in myn bloed?

J O O S T.

En hoe maak ik het tóch, ik bèn ook al vry heet gebroed.

A D R I A A N.

Hoor Juffrouw, wyl jy nóch moed hébt zo een jong kwant te
behaagen,

En Kozyn, gy 't ook mét een meisje van twintig jaaren durft
waagen,

Zo zoudt gy malkanderen wél passen, én gy kondt uw vuur
van stro

Eens hêlder doen op branden. Daarom, vrinden, verstaat gy
't zo,

Trouwt gy luiden malkander, én laat Héndrik mét Lucykje
paaren.

J O O S T.

40 DE WANHEBBELYKE, &c.

J O O S T.

Wél zie daar, ik bén te vréden, zo 't Geertruij doen wil.

G E E R T R U I J.

Garen;

Want ik zie wél, dat 'er veur myn anders niet van vallen zel?

A D R I A A N.

En gy Lucykje?

L U C I A.

'k Ben te vréden.

A D R I A A N.

Hoe gy Héndrik?

H E N D R I K.

Wonder wél.

A G N I E T.

Wél Adriaan, jy kunt mét huurwelykmaaken omfpringen.

A D R I A A N.

Dat wy 't dérde paar maakten, én meê voor de Roôdeur gingen?

Wy zouden malkanders getuigen weezen, én 't zou met eer Kósten, én moeiten deurgaan.

A G N I E T.

Daar is myn hand, ik bén 'er meê te vreê.

E I N D E.